

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ МАРІЇ КЮРІ-СКЛОДОВСЬКОЇ
МОЛДАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «НЕОФІТ РИЛЬСЬКИЙ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ

УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної наукової конференції

18-19 червня 2020 р., м. Суми

УДК 327(477:100)(06)

М 33

Друкується згідно з рішенням вченої ради
навчально-наукового інституту історії та філософії
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(Протокол № 9 від 28 травня 2020 р.)

ОРГКОМІТЕТ ТА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- Лянной Ю. О.** – доктор педагогічних наук, професор, ректор Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
- Подрез Ю. В.** – кандидат історичних наук, директор навчально-наукового інституту історії та філософії, доцент кафедри історії України Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
- Потсхін О. В.** – доктор історичних наук, професор Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
- Вовк О. В.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
- Жуков О. В.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
- Моцак С. І.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

М33 **Україна в сучасному світі: Матеріали Міжнародної наукової конференції (18-19 червня 2020 р., м. Суми).** Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. – 160 с.

Збірник Міжнародної наукової конференції присвячений актуальним питанням історії міжнародних відносин, актуальним проблемам всесвітньої історії, міжнародним відносинам та дипломатії на рочатку ХХІ ст., міжнародного права, міжнародних економічних відносин, державотворчих процесів у світі. Матеріали збірника можуть знадобитися викладачам, ампрінатам, студентам, всім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин

УДК 327(477:100)(06)

© Колектив авторів, 2020
© ФОП Цьома С.П., 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Бабкова А. Н. ВЗАИМОВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ И ИСТОРИЧЕСКОЙ ПАМЯТИ.....	7
Брайчевська О. А. «ПОСЛИ ДО ІНШИХ НАРОДІВ»: РИЗИКИ ПОСОЛЬСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВІЗАНТІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ.....	9
Власенко В. М. ДО БІОГРАФІЇ ВІЙСЬКОВОГО ДИПЛОМАТА СЕРГІЯ ДЕЛЬВІГА (ЕМІГРАНТСЬКИЙ ПЕРІОД)	11
Головач О. Я. ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК КОЛИШНІХ НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІЙ В АФРИЦІ	14
Дегтярьов В. ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ВІДКРИТТЯ ЗАХІДНОГО ФРОНТУ В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ	17
Десятніков І. В. ВПЛИВ КНР НА СТРАТЕГІЮ США У В'ЄТНАМІ (1965-1973 рр.)	19
Жуков О. В. ДАЛЕКОСХІДНИЙ РЕГІОН У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ 1891 – 1894 рр.....	21
Зіменко В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ЯПОНІЇ В І ПОЛ. ХХ СТОЛІТТЯ.....	24
Ільченко Я. «КАРАНТИННА ПРОМОВА» Ф. Д. РУЗВЕЛЬТА ТА ЗМІНИ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ США.....	26
Казаків Г. І. «НОТА ЦИММЕРМАНА» В КОНТЕКСТІ АМЕРИКАНО-НІМЕЦЬКИХ ВІДНОСИН ПЕРІОДУ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	29
Ковальков О. Л. РАДЯНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ РАДНИКИ В РЕСПУБЛІЦІ АФГАНІСТАН В 1989 – 1991 рр.....	31
Космина В. Г. «РОЗХИТАНИЙ СВІТ» І Україна.....	34
Крисак К. О. ІДЕОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР В АРАБСЬКОМУ СВІТІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.....	37
Лобода Д. О. ДИПЛОМАТІЯ «НА КРИЛАХ»: ПІДГОТОВКА ДО ОПЕРАЦІЇ «ФРЕНТІК» НА ПОЛТАВЩИНІ	40

«ПОСЛИ ДО ІНШИХ НАРОДІВ»: РИЗИКИ ПОСОЛЬСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВІЗАНТІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ

Східна Римська імперія протягом всього часу свого існування підтримувала інтенсивні дипломатичні контакти з близькими і далекими сусідами. Вміння використовувати мистецтво дипломатії у власних політичних інтересах забезпечувало стійкість візантійської держави. Дипломатія, одночасно із широкими торговельними зв'язками, поширенням християнства, роздачею титулів, грошей та цінних подарунків була складовою державної стратегії, спрямованої на стримування натиску сусідніх держав і племен. Дипломатія у Візантії відігравала роль зброї, яку використовували для захисту інтересів імперії [2, с.145-283].

За образним висловом Д.Оболенського, «візантійська дипломатія була «сумішшю консерватизму та еластичності, непосильної гордості та надзвичайної відкритості, агресивного імперіалізму та політичної щедрості» [6, с.61]. З сучасної точки зору візантійська дипломатія мала превентивний характер. Посольства споряджалися як до друзів, так і до потенційних ворогів імперії.

Посольські місії та послы, які їх очолювали, неодноразово згадуються у творах Пріска Паннійського, Менандра Протіктора, Малха Філадельфійця, Костянтина Багрянородного, Лева Хіросфакта, Яхьї Антіохійського, Григорія Акрополіта.

Діяльність посольських місій, причини їх спорядження, критерії вибору послів у Візантії досліджували. К.Нечаєва, О.Бекер, Н.Дрокур, А.Пікін, В.Кузовков, І.Костиря. Разом з тим, окремі аспекти посольської діяльності у Візантії потребують подальшого вивчення, зокрема ризики і небезпеки, з якими стикалися візантійські послы.

Незважаючи на те, що у системі візантійського державного управління не було спеціальної структури, яка б опікувалася виключно дипломатичними контактами, і постійного штату дипломатів, послы були головними дійовими особами і виконавцями дипломатичних доручень візантійського імператора в комінукації Візантії із близькими і далекими її сусідами.

Рішення про встановлення дипломатичних контактів, відправлення посольських місій та вибір посла, який мав її очолити, здійснював безпосередньо імператор за участі високопоставлених чиновників та наближених осіб [9, с.1-112]. У більшості випадків функції посла доручали виконувати воєначальникам, високопоставленим державним чиновникам, представникам константинопольської інтелектуальної еліти і навіть придворним лікарям [3]. «Послы повинні були приймати на себе посольство охоче, а не з примусу» [8], незважаючи на те, що посольські місії були пов'язані з ризиками та небезпеками. Досить часто послам доводилось навіть ризикувати життям. Особливо це стосувалося посольств, що прямували до далеких країн, які не були безпосередніми сусідами імперії» [2, с.149; 5].

Не завжди безпечним для візантійський послів під час виконання дипломатичних місій було й перебування при дворі володаря, до якого вони були послані. Їх могли публічно принизити і образити. Іноді їм доводилось виконувати обряди, які могли спричинити інфекційні захворювання, їх могли змусити брати участь у військових походах, пограбувати, ув'язнити [4, 7].

Неодноразово візантійські послы ставали жертвами гніву і зазнавали публічного приниження й від власного імператора, якщо посольство не виконувало поставлених перед ним завдань [1, с.110-111; 3].

Разом з тим, бути імператорським послом у Візантії вважалось великою честю, від якої не прийнято було відмовлятися. Крім того, успішно виконані дипломатичні доручення створювали нові можливості для подальшої придворної і військової кар'єри та збагачення. Тому візантійські послы, незважаючи на ризики і небезпеки, які чекали на них під час виконання дипломатичних місій, «...були віддані державі так, що готові були жертвувати заради неї» [8].

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Георгий Акрополит. История / пер., вступ. Ст., комент. и прил. П.И.Жаворонкова; отв. Ред. Г.Г.Литаврин. СПб: Алетей. 416 с.
2. Лютвак Э.Н. Стратегия Византийской империи / Э.Н.Лютвак. Пер. с англ. А.Н.Коваля. М., 2010. 664 с.
3. Менандра Византийца продолжение истории Агафиевой Византийские историки: Дексипп, Эвнапий, Олимпиодор, Малх, Петр Патриций, Менандр, Кандид, Ноннос и Феофан Византиец, переведенные с греческого Спиридоном Дестунисом: монография / пер. Г.Дестунис, С.Дестунис. – Москва : Директ-Медиа, 2008. – 694 с. URL: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=38595> (дата обращения: 19.05.2020)
4. Мохов А.С. «Хозяин Востока» магистр Никифор Уран // Уральский исторический вестник. 2010. №3(32). С.41-49.
5. Ноннос. История // Византийские историки: Дексипп, Эвнапий, Олимпиодор, Малх, Петр Патриций, Менандр, Кандид, Ноннос и Феофан Византиец, переведенные с греческого Спиридоном Дестунисом : монография / пер. Г.Дестунис, С.Дестунис. Москва: Директ-Медиа, 2008. 694 с. URL: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=38595> (дата обращения: 19.05.2020).
6. Obolensky D. "The Principles and Methods of Byzantine Diplomacy." In Actes du XIIe con-grès international d'études byzantines. Beograd: Comité yougoslave des études byzantines. 1963. Volume I, p. 45-61.
7. Петр Магистр. История // Византийские историки: Дексипп, Эвнапий, Олимпиодор, Малх, Петр Патриций, Менандр, Кандид, Ноннос и Феофан Византиец, переведенные с греческого Спиридоном Дестунисом : монография / пер. Г.Дестунис, С.Дестунис. Москва: Директ-Медиа, 2008. 694 с. URL: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=38595> (дата обращения: 19.05.2020)
8. Правила как принимать чужих посланников и как отправлять посольства // Византийские историки: Дексипп, Эвнапий, Олимпиодор, Малх, Петр Патриций, Менандр, Кандид, Ноннос и Феофан Византиец, переведенные с греческого Спиридоном Дестунисом : монография / пер. Г.Дестунис, С.Дестунис. Москва: Директ-Медиа, 2008. 694 с. URL: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=38595> (дата обращения: 19.05.2020)
9. Приск Панийский. Сказания Приска Панийского: Пер. Г.С.Дестуниса // Ученые записки II отд. Имп. акад. наук. Ки. 7. Вып. 1. С.1-112.